

HANDLINGSPLAN MOT MOBING

TYHOLTTUNET BARNEHAGE

Å forebygge og stoppe mobbing er et voksenansvar

Rammeplan for barnehagen (2017) sier følgende om mobbing:

Barnehagen skal fremme respekt for menneskeverdet ved å synliggjøre, verdsette og fremme mangfold og gjensidig respekt. Barna skal få oppleve at det finnes mange måter å tenke, handle og leve på. Samtidig skal barnhagen gi felles erfaringer og synliggjøre verdien av fellesskapet. Barnehagen skal vise hvordan alle kan lære av hverandre og fremme barns nysgjerrighet og undring over likheter og forskjeller. Barnehagen skal bidra til at alle barn blir sett og anerkjent for den de er, og synliggjøre den enkeltes plass og verdi i fellesskapet. (s. 9).

Barnehagen skal ha en helsefremmende og forebyggende funksjon og bidra til å utjevne sosiale forskjeller. Barnas fysiske og psykiske helse skal fremmes i barnehagen. Barnehagen skal bidra til barns trivsel, livsglede, mestring og følelser av egenverd og forebygge krenkelser og mobbing. Om et barn opplever krenkelser eller mobbing, må barnehagen håndtere, stoppe og følge opp dette. (s. 11).

Hva er mobbing?

Det finnes ulike definisjoner av begrepet mobbing. I Tyholtunet barnehage velger vi å ta utgangspunkt i denne definisjonen:

”Mobbing av barn i barnehagen er handlinger fra voksne og/eller andre barn som krenker barnets opplevelser av å høre til og være en del av fellesskapet” (Fra forskningsprosjektet ”Hele barnet hele løpet, mobbing i barnehagen” av Lund, Godtfredsen, Helgeland, Nome, Kovac & Cameron, 2015).

Mobbing må ses i forhold til barnets alder. Atferd som vi godtar hos for eksempel 1-2 åringen, blir ikke nødvendigvis godtatt hos 5 åringen.

Viktige kjennetegn ved de som er / kan bli utsatt for mobbing, og de som utfører mobbing:

Kjennetegn ved mobbeofre:

- Barn som er mer engstelige og ensomme
- Barn som har et svakere selvbilde enn normalt
- Barn som viser avmaktssignaler i sosiale situasjoner
- Gutter som er litt fysisk svake
- Barn som har problemer med å sette grenser for seg selv, som for eksempel å si ”nei”
- Barn /unge med innvandrer bakgrunn
- Barnet har ingen spesielle ytre kjennetegn
- Det er like mange gutter som jenter

Kjennetegn med mobbeutøvere:

- Barnet har ingen spesielle ytre kjennetegn
- Gutter ofte litt fysisk sterkere enn jevnaldrende
- Barn som søker støtte i enn mindre krets av barn
- Jenter som er sterke og populære

- Barn som søker makt og posisjon, som har behov for å dominere og som har rollen som intrigemakere

(Hentet fra kurset: " Mobbing i barnehagen, fleip eller fakta?" Ingrid Lund og Marianne Godtfredsen, 2016).

Forebygging av mobbing:

Voksenrollen:

Tyholttunet barnehage har nulltoleranse for mobbing. Vi ønsker å være en god voksen for alle barn, samt skape et varmt og inkluderende miljø med tydelige rammer og føringer, og med voksne som gode rollemodeller.

Fra Årsplan for Tyholttunet barnehage (2015-2017):

Voksenrollen

Barnehagens viktigste pedagogiske kvalitet ligger i relasjonene. Både relasjonen mellom voksne og barn, og relasjonen barna imellom. Vårt arbeid med gode relasjoner er derfor avgjørende for et godt læringsmiljø. Relasjonen mellom voksne og barn må preges av trygghet og av respekt for barnas kompetanse. Dette utgjør også en sentral del av barnehagens arbeid med danning. Nest etter barna er personalet den viktigste ressursen vi har i barnehagen, og barnas viktigste "omgivelser". Vår bevissthet om egen væremåte er viktig for å være gode forbilder for barna. Vi voksne er etiske rollemodeller, og refleksjoner og samspill mellom voksne har stor betydning for det psykososiale miljøet i barnehagen. Det uformelle hverdagslivet utgjør mesteparten av barnehagedagen. Hvordan barn og voksne har det i det daglige samspillet må derfor bli det viktigste å vektlegge når vi skal utarbeide mål for virksomheten vår.

Relasjonen mellom barna må preges av vennskap, aksept og glede. Barna skal oppleve å ha gode lekekamerater og sosiale tilknytninger, samt lære seg å håndtere konflikter og vanskelige situasjoner. Barna må få forholdene lagt til rette for trygge og varierte samspills- og lekemuligheter. Vår oppgave er å veilede barna til gode relasjoner, være gode voksenpersoner og rollemodeller. Hverdagen i barnehagen skal bestå av meningsfulle opplevelser og aktiviteter som oppstår i felles lek, samtaler og handling. Vårt arbeid må preges av nærhet og vilje til samspill og oppfølging av enkeltbarn og barnegrupper.

Lek – vennskap - relasjoner:

Lund og Godtfredsen (2016) sier at "i lek blir barnet ett hode høyere enn seg selv" og at "mobbing i barnehagen er ofte knyttet til fravær av lek". Lek er derfor en viktig læringsarena i det forebyggende arbeidet mot mobbing.

Fra Årsplan for Tyholttunet barnehage (2015 - 2017):

Lek

Leken skal ha en fremtredende plass i barnas liv i barnehagen. For barna er den spontane frie leken det viktigste barnehagen kan gi dem. Den har en egenverdi og er en viktig side ved barnekulturen. Barn skal ha rett til lek som ikke har andre formål enn det som gir glede i barnefellesskapet. Leken er et allment

menneskelig fenomen der barn har høy kompetanse og engasjement. Den er en grunnleggende livs- og læringsform som barn kan uttrykke seg igjennom. Det er en nær sammenheng mellom lek, kreativitet, utforskning og estetisk aktivitet.

Leken er den beste måten å bli inkludert i barnefellesskapet på. I Tyholtunet barnehage skal alle barn få delta i lek og få venner, noe som er grunnlaget for trivsel og mestringsskaping.

I Tyholtunet barnehage vil vi bidra til et godt lekemiljø ved å:

- Gi god tid til den frie leken.
- Gi omgivelser som inspirerer til lek.
- Være tilstede for barn som trenger støtte i leken.
- Være lydhøre og observante for å kunne tilføre leken nye impulser.
- Gi rom for at barna kan bearbeide inntrykk og opplevelser gjennom lek.

Dersom mobbing i barnehagen oppdages, må barnehagen handle på forskjellige arenaer:

1. I FORHOLD TIL BARNET SOM ER BLITT MOBBET

Hva gjør vi her og nå:

- Barnet må oppleve å bli tatt på alvor, at de voksne ser og vet hva som foregår.
- Vi voksne skal ta ansvar for situasjonen og med en gang få stoppet uønsket atferd fra andre.

På sikt – forebyggende:

- Gi trygghet i gruppa.
- Gi barnet bekreftelse på at mobbing ikke aksepteres.
- Gi status - økt respekt/likeverd i gruppa og økt selvrespekt.
- Utvikle barnets selvfølelse.
- Gi barnet muligheter til å utvikle ferdigheter i selvhevdelse.
- Gi barnet muligheter til å utvikle sine lekeferdigheter.
- Hjelp barnet til å etablere vennskap.
- Unngå stigmatisering i offerrollen.

Hvordan:

- Nære, sensitive og tilgjengelige voksne som beskytter, støtter, oppmuntrer, anerkjenner, bekrefter og veileder.
- Samtaler med barnet.

I FORHOLD TIL BARNETS FORELDRE

I foreldresamtale:

- Legge til rette for god dialog
- Informere om hva som har skjedd i barnehagen, hvem, hva, hvordan, når.
- Unngå å stigmatisere mobberen/mobberne som bare mobbere.
- Innhente opplysninger om hva barnet eventuelt har fortalt hjemme.
- Informere om hvordan barnehagen vil jobbe med denne konkrete hendelsen.
- Bli enige om hvordan hjem og barnehage kan samarbeide for å begrense skadeomfang/snu uønsket atferd.
- Vær to voksne på samtalen

2. I FORHOLD TIL BARNET/ BARNA SOM MOBBER

Barnet som mobber har like stor verdi og samme rettigheter som alle andre barn, det har bare en atferd som vi absolutt ikke kan akseptere. Det er viktig å skille mellom barnet og dets handlinger. Det kan være forskjellige grunner til at de handler som de gjør.

Her og nå:

- Må oppleve at voksne ikke på noen som helst måte aksepterer denne type atferd.
- Ta barnet vekk fra situasjonen.

På sikt - forebyggende:

- Få barnet selv til å sette ord på og reflektere over egne handlinger.
- Skille mellom det barnet er og hva det gjør/ handlingene.
- Gi barnet mulighet for å utvikle sine empatiske evner og evner til selvkontroll og prososial atferd.
- Bygge opp under positiv atferd - gi masse ros og positive tilbakemeldinger på ønsket atferd.
- Prøve å finne bakenforliggende årsaker.

I FORHOLD TIL FORELDRE TIL BARN SOM MOBBER

Foreldresamtaler:

- Legge til rette for god dialog.
- Informere om hva som har skjedd
- Skape trygghet om at barnehagen ikke ønsker å stigmatisere barnet som bare en mobber; vi ser hele barnet og vi ønsker å hjelpe.
- Sammen med foreldre prøve å finne årsaker til atferden, og drøfte felles tiltak - hjemme og i barnehagen.
- Ved fornektelse; Dokumentere og vise til eksempler.
- Bevisstgjøre foreldre hvordan de kan forebygge mobbing.
- Vær to voksne på samtalen

3. I FORHOLD TIL RESTEN AV BARNEGRUPPA

I en barnegruppe hvor mobbing foregår, vil det alltid være en viss uro og utrygghet som råder. Mange kan være delaktige eller utsatt - direkte eller indirekte. De fleste vet at dette er galt, noen deltar, noen tier.

Tillit til og respekt for de voksne kan være tapt. Det er voksnes ansvar å gjenopprette tryggheten i barnegruppa.

Tiltak her og nå:

- Vise at vi voksne har sett og/ eller vet hva som har skjedd.
- Gi uttrykk for nulltoleranse for slik atferd i gruppa.
- Graden av mobbing vil være avgjørende for hvor omfattende arbeidet i barnegruppa blir.

På sikt – forebyggende:

- Ha barnemøter og samtaler i grupper hvor barna får sette ord på og reflektere rundt det som konkret har skjedd, vi voksne er verdiformidlere og setter ord på det som er riktig og galt.
- Bevisstgjøring rundt egen handling når man ser at andre blir plaget/ertet, oppfordre til å si ifra til voksne og til prososial atferd.
- Nære og tilgjengelige voksne som veileder og støtter positiv atferd i lek og samspill med andre barn.
- Nære og tilgjengelige voksne som øyeblikkelig stopper uønsket atferd hos enkeltbarn eller grupper av barn.

I FORHOLD TIL FORELDREGRUPPA

Graden av mobbing bør være utslagsgivende for hvordan man aksjonerer i forhold til foreldregruppa. Dersom det bare er to barn involvert, er ikke dette en sak for alle.

Dersom flere barn er involvert, bør det vurderes å informere foreldrene på den aktuelle avdelingen. Det kan være de allerede har fått informasjon gjennom barna. Åpenhet kan derfor bidra til økt trygghet også i foreldregruppa.

4. I FORHOLD TIL PERSONALGRUPPA

Dersom mobbing i barnehagen forekommer, er det viktig å vise en enhetlig holdning til problemet. Barn mobber helst der de føler seg usett av voksne eller der hvor det er passive voksne.

Målet må derfor være nok, nære, tilgjengelige og tydelige voksne som forholder seg aktivt til det som skjer blant barna i barnehagen.

Her og nå:

- Informere andre voksne som er i nærheten av det som har skjedd, og ved behov få hjelp til å stoppe uønsket adferd.

På sikt:

- Informere om hva som har skjedd, hvem som har blitt utsatt for mobbing, hvem mobberen er og hvilke tiltak som er satt inn.
- Bli enige om tiltak som hindrer at mobbingen gjenoppstår.
- Unngå sydebukkstempel på mobberen og offerrollen for den som har blitt mobbet.
- Være i møtekommende og lyttende overfor barn som sier i fra.

MOBBING ER SOSIALE PROSESSER PÅ AVVEIE

MOBBING ER FØLELSER PÅ VILLE VEIER

(I. Lund og M. Godtfredsen, 2016)

Referanseliste:

Kunnskapsdepartementet. (2017). *Rammeplan for barnehagen, innhold og oppgaver*. Oslo: Departementet.

Lund, I. & Godtfredsen, M. (2016). Kurs: *Mobbing i barnehagen, fleip eller fakta?* Trondheim.

Lund, Godtfredsen, Helgeland, Nome, Kovac & Cameron. (2015). *Hele barnet hele løpet, mobbing i barnehagen*. Forskningsrapport.

Tyholttunet barnehage. (2015). *Årsplan for Tyholttunet barnehage*. Upublisert dokument. Trondheim.